

Social- og Boligstyrelsen

Hjælpemidler og velfærdsteknologi

Thomas Lyhne og Max Jensen, Social- og Boligstyrelsen

26. oktober 2023

Viden til gavn

Program

Social- og boligstyrelsens arbejde på hjælpemiddelområdet:

1. Hjælpemiddelområdet – centrale begreber
2. Introduktion til Hjælpemiddelbasen – guides, målgruppe, specialkatalog m.m.
3. Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Hjælpemiddelområdet

Centrale begreber på hjælpemiddelområdet

Hjælpemidler, **hjælpemiddelformidling**, **tilgængelighed, APV-hjælpemidler, velfærdsteknologi** og **teknologiforståelse** er seks centrale begreber på hjælpemiddelområdet, og forståelsen af begreberne har betydning for, hvordan der kommunikeres om området.

Hvad er et hjælpemiddel?

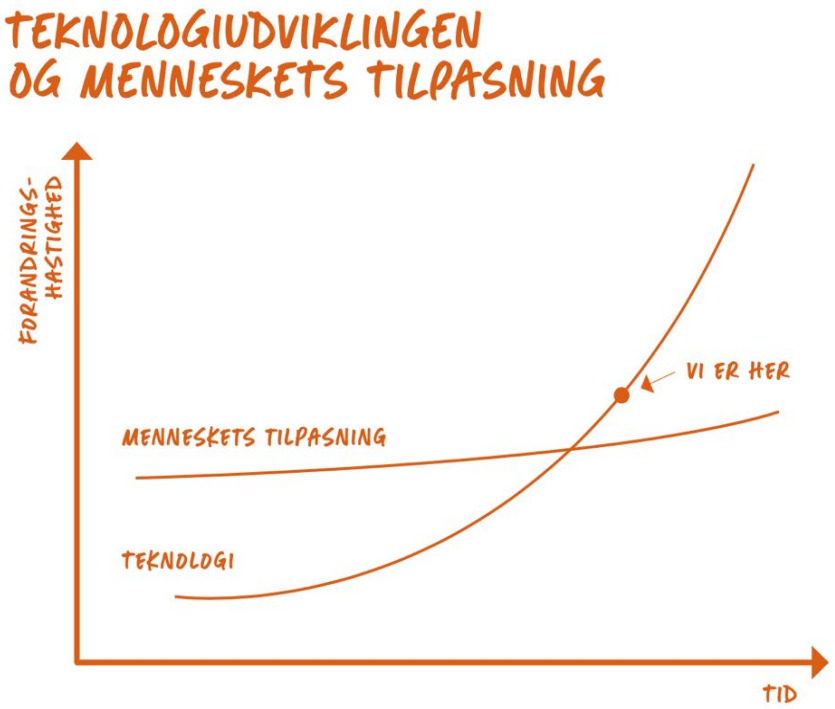
Et hjælpemiddel er et produkt, der optimerer en persons funktionsevne og reducerer handicap.

- Et hjælpemiddel kan således være et produkt, som er fremstillet og markedsført som et hjælpemiddel, eller et mainstream produkt med egenskaber, som i en given sammenhæng bidrager til at optimere en persons funktionsevne og reducere handicap. Hjælpemidler er derfor ikke begrænset til produkter, der kan bevilges efter en bestemt lovgivning, eller produkter som er omfattet af et bestemt direktivområde.

Hvad er velfærdsteknologi?

- *Den teknologiske udvikling*
- *Forventninger*

Begrebet velfærdsteknologi dækker over teknologi, der anvendes i en proces, som tilrettelægges specifikt med det formål at understøtte den offentlige sektors leverance af velfærdsydelser til mennesker med funktionsevnenedsættelse.

Hvad forstår vi ved teknologiforståelse?

”Teknologier, der er lært i et uddannelsesforløb, er typisk forældet, når de nyuddannede møder praksis”

Hasse, C.; Brok, LS: TEKU-modellen – Teknologiforståelse i professionerne

Professionsuddannelser kan have undervisning:

-**I** teknologi

-**Om** teknologi

-**Med** teknologi

Hvad forstår vi ved teknologiforståelse?

En slags metakompetence i at kunne ”lære at lære”. Her forstået som det at kunne analysere teknologi i en stadig stigende kompleksitet

”Den tillærte evne til at tilegne sig og kombinere teknisk handleviden med andre former for social og kulturel forståelse, som gør professions-uddannede i stand til at hjælpe hinanden med at ***identificere og kvalificere muligheder for brug, anvendelse og innovation af teknologiske løsninger****, der forandrer praksis i en professionskontekst” (Hasse og Bork, 2015)*

Social- og Boligstyrelsens hjemmeside

Hjælpemiddelområdet

Hjælpemiddelområdet i den offentlige sektor går på tværs af ressortområder, faggrupper, handicapgrupper og aldersgrupper. Området udvikler sig løbende i samspil med den generelle samfundsmæssige og teknologiske udvikling.

Viden om hjælpemidler omfatter tværfaglig og teknologisk indsigt. Viden om problemafdækning, udvælgelse, tilpasning, indkøb, bevilling og rådgivning på området indgår i den kommunale og regionale hjælpemiddelformidling, som knytter sig til handicappolitiske principper og lovgivning.

› Fagområdet

› Lovgivning og bevilling

› Offentlig praksis

› Socialstyrelsens rolle

Hjælpemiddelbasen

Historien om Hjælpemiddelbasen

- *Lagerstyring*
- *Dataindsamling*
- *Produktkatalog for alle*
- *Åbne data*
- *Rådgivning, vejledning, inspiration, netværk, hjælpemiddelområdet*
- *Grundlag for analyse og statistik*
- *Guides, målgrupper og specialkataloger*

Specialkataloger på Hjælpemiddelbasen - Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Tryghedsskabende velfærdsteknologi

Sidst opdateret 24-01-2023

Magtanvendelsesreglerne blev ændret i 2019, og de nye regler trådte i kraft 1. januar 2020. Med de nye regler fik vi begrebet "tryghedsskabende velfærdsteknologi". Dette skulle erstatte det forældede begreb "alarm- og pejlesystemer", så terminologien blev mere nutidig og uafhængig af den teknologiske udvikling. Den nye formulering skaber hjemmel til at bruge nye typer af tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger efter servicelovens magtanvendelsesregler.

Hvis en borger er til fare for sig selv eller andre på grund af en funktionsnedsættelse kan teknologi, i nogle tilfælde, bidrage til at afhjælpe dette. Det kan fx være teknologi, der alarmerer, afspærrer, sporer, registrerer eller optager. Sådanne teknologier kan måske forebygge eller forhindre fare, give tryghed og fremme bevægelsesfrihed, men samtidig kan anvendelsen af denne type teknologier – hvis borgeren ikke kan give informeret samtykke i forhold til anvendelsen af teknologien – være indgribende i forhold til borgerens selvbestemmelsesret. Der vil i så fald, i henhold til servicelovens afsnit 7, kunne være tale om magtanvendelse, hvorfor reglerne herfor skal iagttages.

I 2019 blev servicelovens regler om magtanvendelse revideret. I den forbindelse blev de tidligere præciseringer vedrørende brug af alarm- og pejlesystemer erstattet af et afsnit om "Tryghedsskabende velfærdsteknologi", og "Rådet for Tryghedsskabende Velfærdsteknologi" blev nedsat. Rådet har primært til opgave at beskrive de teknologier, som – når de bliver brugt i forhold til en borger, der ikke kan give informeret samtykke – kan anvendes, selvom de er indgribende i forhold til selvbestemmelsesretten. Hvis borgeren har en progredierende mental svækkelse, fx demens, vil de beskrevne teknologier kunne anvendes, uden at der er tale om magtanvendelse. Hvis borgeren af anden grund ikke kan eller vil give informeret samtykke, skal brugen af de beskrevne teknologier indberettes som magtanvendelse.

De teknologier, som rådet har beskrevet, fremgår af bekendtgørelse om tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger i relation til afsnit VII i lov om social service.

- Det kan være omsorgssvigt ikke at anvende magt
- Hvad er tryghedsskabende velfærdsteknologi?
- Ind- og udgangssignalgivere
- Fald- og anfaldsalarmer
- Lokaliserings- og sporingssystemer til personer

Rådgivningsforpligtigelse

Hjælpemidlet eller forbrugsgodet skal i *væsentlig* grad kunne afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne eller i *væsentlig* grad lette den daglige tilværelse i hjemmet. Vurderingen heraf er konkret og individuel, og spørgsmålet om, hvorvidt kravet om væsentlighed er opfyldt, fastlægges ud fra en samlet vurdering af hjælpemidlets eller forbrugsgodets betydning for at kunne afhjælpe borgerens funktionsnedsættelse.

Kommunalbestyrelsen har i forbindelse med sagsbehandlingen en forpligtelse til at yde rådgivning og vejledning til borgeren om muligheden for at få bevilget et hjælpemiddel eller forbrugsgode eller om evt. muligheder for anden hjælp i stedet for eller som supplement til et hjælpemiddel eller forbrugsgode.

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde rådgivning om valg af hjælpemidler og forbrugsgoder samt instruktion i brugen heraf.

Bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven:

Der kan dog ikke ydes hjælp til forbrugsgoder, der normalt indgår i sædvanligt indbo.

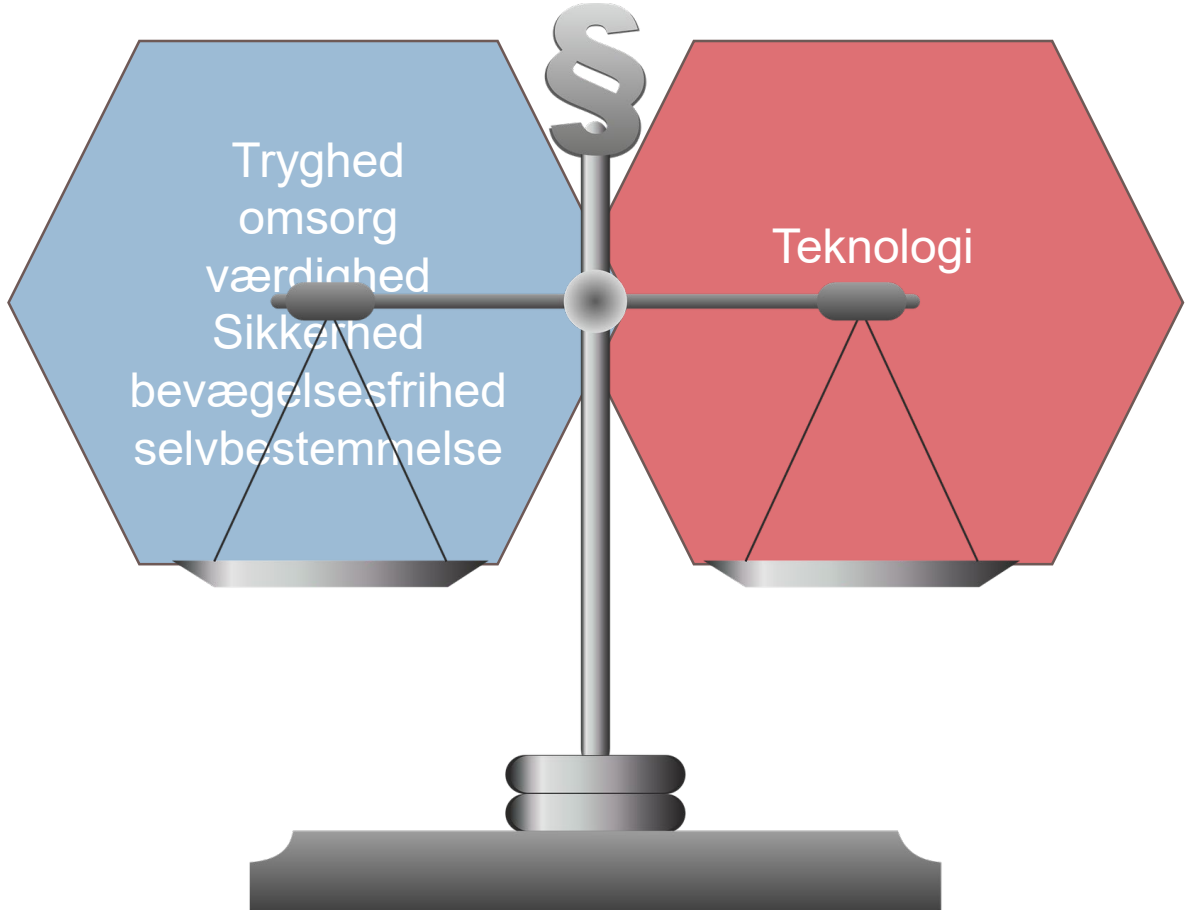
Tryghedsskabende velfærdsteknologi og lovgivning

Historien om et nyt begreb i dansk lovgivning

- *Ideen*
- *Politisk aftale*
- *Nedsættelse af Rådet for Tryghedsskabende Velfærdsteknologi*
- *Arbejdet med den første "positiv liste"*
- *Der fra og ind i fremtiden*

Tryghedsskabende velfærdsteknologi og lovgivning

- *6 principper*
- *Magt*
- *Mindst indgriben*
- ***OMSORG***

<u>Informeret samtykke:</u>

Ved informeret samtykke forstås et samtykke, der er givet på grundlag af fyldestgørende information

Bekendtgørelse om tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger

§ 1. Når betingelserne i §§ 128 b eller 136 e i lov om social service er opfyldt, kan følgende tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger anvendes:

1) Ind- og udgangssignalgivere.

2) Fald- og anfaldsalarmer.

3) Lokaliserings- og sporingssystemer til personer.

§ 2. Ind- og udgangssignalgivere efter § 1, nr. 1, er systemer, der giver besked, når personen forlader et givent område, herunder når en linje eller et område passeres eller ved åbning af en dør.

§ 3. Fald- og anfaldsalarmer efter § 1, nr. 2, er systemer, der giver signal om aktivitet eller inaktivitet, f.eks. bevægelse eller bevægelsesmønstre i et givent område eller via personbåren sensor, herunder epilepsialarmer og faldmåtter.

§ 4. Lokaliserings- og sporingssystemer efter § 1, nr. 3, er systemer, der er beregnet til lokalisering eller sporing af personer ved forespørgsel i en på forhånd defineret situation, herunder i form af en lokaliserings-GPS.

Overvågning og tryghedsskabende velfærdsteknologi

Er overvågning tilladt?

Der vil dog aldrig kunne gives tilladelse til videoovervågning af borgerne.

Fremtiden

- *Teknologi – positiv/negativ vs omsorg/magt*
- *Indberetning – registrering/læringsmål*
- *En revision er på vej ……*

